

CONSTRUCCIÓ D'UNA RESERVA DE SARGANTANES A CASA

Per Antònia Maria Cirer

Tanca que rodeja un espai on poden viure sargantanes i altres organismes protegits de la depredació de les serps

Tots sabem que fa vint anys que les serps han arribat a Eivissa. I si fa cinc anys encara confiàvem a poder revertir la situació erradicant les colobres, ara sembla que hem d'assumir que el problema va per llarg i que probablement no es resoldrà com voldríem. Estam en aquell punt que en diuen de «salvar els mobles». O sigui, que ja hem de pensar a fer una mena d'arca de Noè on poder preservar les poques sargantanes que encara ens queden.

Es el moment de començar a fer Reserves de Sargantanes. Llocs on poder gaudir de la seva presència i, a la vegada, preservar un patrimoni biològic que ha constituït la senya d'identitat més clara de les Pitiüses d'ençà que els fenicis la nomenaren Illa de Bes, Ebusus, illa on no hi ha serps.

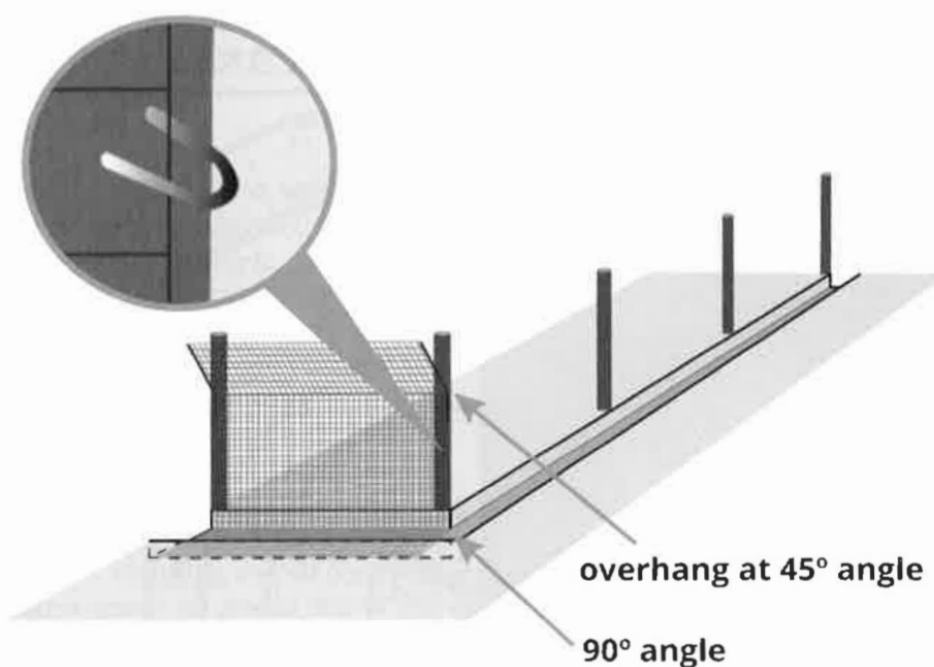
Així, si d'aquí a un temps, la cosa canvia i es pot arribar a controlar o erradicar les poblacions d'ofidis, tindrèm petits reservoris de sargantanes

que podran recolonitzar el territori. Però si deixam que la interacció serp-sargantana segueixi el seu procés natural, quan s'arribi al nou equilibri ecològic ja no hi haurà sargantanes a cap lloc de l'illa.

Us proposam que tot qui tengui l'espai i la possibilitat de fer-ho construeixi un «tancó de ses sargantanes».

Per construir una Reserva de Sargantanes ens hem de fixar en com era el «tancó de ses gallines» i agafar model, ja que farem un tancó similar. Es tracta de preservar un espai on sempre hi hem vist sargantanes, procurar no alterar gaire la vegetació i mantenir les roques o pedres preexistents. Tot l'espai ha de quedar rodejat amb una tanca antiserps, que no hi deixi entrar les serps de fora, ni sortir les sargantanes de dins.

A diferència d'un tancó per a gallines, el tancó de ses sargantanes, ha d'estar obert al cel per on entraran insectes, algun ocell, llavors, propàguls vegetals i la pluja que mantindrà el lloc amb el grau d'humitat natural i permetrà que la vegetació prosperi. Es poden aprofitar paret o tanques preexistents i fer un tancó de sargantanes adossat a la casa o a la paret del jardí, o bé un recinte aïllat de l'estil de les gàbies d'ocells que es posen enmig de la terrassa o jardí. I si és un lloc de nova instal·lació, hi afegirem una bona rocalla dins el recinte per proporcionar un hàbitat acollidor a les sargantanes i als múltiples invertebrats que viuen entre les pedres i que són els acompanyants imprescindibles del projecte.

La malla metàl·lica ha d'estar una mica enterrada per baix i girada cap enfora a dalt

S'ha de rodejar tot el perímetre amb malla metàl·lica electrosoldada de menys de 5 mm de forat de malla, amb revolta superior. Aquest calibre de malla és una mica més ample del que sol ser una mosquitera, però molt menys que la tela de galliner. És la malla que s'usa per fer les trampes per a serps. Les venen en rotllos de 25 metres i 150 cm d'altura. Si la paret vertical és sols de malla, la part del terra ha d'estar enterrada uns 5-10 cm per evitar que per baix hi passi una serp. Si s'aprofita un sòcol preexistent, cal vigilar que no quedin forats per on pugui passar el cap d'una serp petita. La part de dalt doblegada cap enfora per fer caure la serp que ha intentat escalar la paret. Així la tanca tindrà poc més d'un metre d'alçada i podrem contemplar el seu interior des de fora o intervenir-hi per regar o escampar llavors per generar herbatge.

Les sargantanes han de trobar tot el que necessiten dins el tancat, hem d'aconseguir generar un bon hàbitat, que és quelcom més que un espai. El tancó ha d'estar proveït de tota mena d'herbes ruderals, les denominades males herbes, ja que les sargantanes mengen flors de rogeta, tàpara, llicsons, campanetes i moltes altres. Les plantes són l'aliment de molts insectes i caragols, poden tenir pugons enganxats o facilitar la presència d'aranyes. La terra humida sota les pedres afavoreix la cria de petits crustacis i anèl·lids. Tots aquests animals i plantes constitueixen una bona dieta per a la població de sargantanes que tendrem dins el tancó. A l'estiu ens podem entretenir a tirar-hi algun bocí de síndria i els dies de sol hivernal trossets de poma o tomata i veure com venen les sargantanes a llepar-ho i a caçar les mosques atretes per la fruita.

Es pot aprofitar una tanca preexistent i afegir-hi una revolta superior

Però sobretot s'ha de garantir un resguard acollidor per a un animal petit, un lloc prou amagat dins esclotxes estretes o entre pedres on no arribi la pluja ni el fred. Una rocalla amb una mica de terra i pedrull complirà aquesta funció. Millor si les pedres són velles i estan «brutes» de teranyines, senyal que hi ha ous de petits artròpodes.

No oblidem que les sargantanes són rèptils, organismes ectotèrmics que necessiten termoregular amb una certa eficiència. Per això, el tancó ha d'estar exposat al sol, amb superfícies que s'es-

calfin fàcilment com les pedres, roques o maons, però també proveït d'alguna ombra que ajudi a esmorteir les temperatures més extremes. Els munts de pedra i els matolls solen donar suficient ombra per a una sargantana.

Recordem que el més important és impedir amb una bona tanca que arribin les serps. No serveix de res construir al jardí una caseta de fang amb forats si no hi ha una tanca antiserp, ja que si dins la caseta hi pot entrar una sargantana, també hi entra una serp per devorar-la. L'interior buit d'una caixa és per a una sargantana com per a nosaltres un gran magatzem per anar a dormir: un lloc inhòspit.

Per altra banda, el que hi ha dins el tancó pot ser qualsevol cosa que estèticament ens agradi. Es pot plantar i deixar créixer les plantes que més en gaudim de veure o que simplement han arrelat allí. Amb ben poca cosa una sargantana està ben servida si aconseguim que cap serp vingui a cruspí-se-la.

Si tenim un lloc a casa, fem el «TANCÓ DE SES SARGANTANES».

Antònia Maria Cirer

***L'Institut d'Estudis Eivissencs
et necessita.***

Fes-te'n soci

Via Púnica, 29 - Telèfon 971 31 27 75